

CSEH SÁNDOR

A CSAVARGÓ

(KISREGÉNY, BEFEJEZÉS)

A Kovalj házaspár három házának egyike, amelyben akkor éppen laktak, téglaeépület volt. Nagyezsda Ivanovna és a férje, Pável, már készültek a Károly fogadására. Egy másik épületüket, egy szobából, konyhából és spájzból álló faházikót tisztességesen kitakarítottak számára. Évek óta nem laktak már, de nem látszott túl réginek. A szépen összeillesztett rönköket alapozó festékekkel konzerválták, majd színtelen lakkal vonták be.

Károly a téglaház ablakán kopogtatott, de aztán a villanycsengőt is észrevette. Az első élőlény egy hosszúszőrű fekete cica volt, amely szelíden a lábaihoz dörgölözve üdvözölte. Kerítés, udvar, sehol sem volt. Minek is kellett volna, a jól sétálható tiszta erdő volt a mindenki közös udvara. Nagyezsda mosolyogva fogadta Károlyt, s az ízletes ebéd után, miután a vendég megszemlélte az egyik szoba falain Szovtan Fegyir festményeit, átvezették őt a számára előkészített házba. A linóleummal leterített helyiség kevés bútorzata ellenére nagyon lakájosnak mutatkozott, csak a falak voltak feltűnően üresek, de hát azoknak a dekorálása már a Károly ízlésére voltak bízva. A belteret egy téglából rakott és zománCFestékekkel befestett kályha fűtötte.

Amikor a fiút magára hagyták, elsétált a folyópartra. A Dnyeper lomhán, alig-alig fodroztatva vizét, méltóságteljesen közeledett a tenger felé. A széles folyam két partjára víz fölé hajló, kimosott gyökerű fák vetettek árnyékot. Középen egy uszály haladt felfelé, motorzaját mély morajlásban visszhangozta az erdő. Károly leült egy kőre, és a nyári, délutáni csendben hallgatta, mit mond neki a víz alig hallható csobbanásaival kísért hullámvérése: itt fogod megtalálni a lelki nyugalmat, és kipihenni a hányatott, fiatal életed fáradtságait.

Másnap meglepődve vette észre a téglaház mögött a házigazda gondozott rózsafáit. A fiú nem csak járkálni szeretett közöttük, de szívesen metszegette is őket. Ezek a szemet gyönyörködtető rózsák az illatukkal ejtették őt rabul, mert egy hozzá közel álló kislánnyal való találkozását juttatták eszébe. Így a kellemes illatoknak már nevük is volt: Tánya.

A Szovtan sógora, Pável, egy folyami teherhajó kapitánya volt, de hajójával gyakran megfordult a torkolathoz közel eső fekete-tengeri kikötőben is. Amikor Pavel megkérdezte tőle, akar-e a hajó legénységének tagjaként részt venni egy ilyen vízi útvonalon, Károly örömmel igent mondott. Jól s tette, mert ez a hónap életének egyik legnagyobb élménye volt. Az újjászületéshez hasonló fennkölt érzés olyan bénító hatással volt rá, mintha egy új élhető égitestet fedezett volna fel a csillagok között. A leírhatatlanul szép folyami torkolatvidék, a tengerparti tájak látványa lélekformáló erővel, a legnemesebb emberi érzéseket szabadította fel a minden újat, művészeti értékeket befogadni kész fiatalember gondolatvilágban. Ez a hajózás több remek ihlettel ajándékozta meg. A vázlatok közül számosat már a hajó fedélzetén sikerült megfestenie. A minden képzeletet felülmúló napfelkelték és naplementék látványa, az érdekesen izgalmas hajósélet, a legénység, a vidám társaság gyógyíthatatlannak hitt sebeket, rossz emlékeket feledtetett vele.

Pavel nem terhelte túl munkával. Tudta, hogy ez a fiú most egy nagy erőpróba előtt áll, a kijevi Képzőművészeti Egyetem levelezői karára igyekszik felvételt nyerni. A felvételi előtti két hetet csak a tanulásnak, a felkészülésnek szentelte, még a félbehagyott képeit sem igyekezett befejezni. A zárt falakból is elege lett. Legszívesebben az illatozó rózsák kertjében, vagy a romantikus Dnyeper-parton tanult. Örömmel vette észre, hogy már nem csak az akarat, de a tudásvágy is sarkallja, miközben hálás szívvel gondolt Fegyva biztató szavaira: „képes vagy rá, menni fog!”

A reggeli órákban volt a legfogékonyabb a feje a különösen nehéz témák bemagolására, befogadására. Ahogy közeledett a felvételi napja, egyre gyakrabban gondolt az eddigi életére. Hát nem volt mivel dicsekednie. A kisiskolás kori megaláztatásoktól kezdve a börtönig nem volt egy leányálom az élete, de itt van végre az óriási lehetőség. Ki hitte volna!? Két és fél évvel ezelőtt még ő maga sem. Ő, Csinka Károly, egy nagy, keményfába készül vágni a fejszéjét, s néhány nap múlva kiderül, melyik a keményebb. A Pinocchio fatuskója, vagy az a másik? Soha nem akarok többé gondolni a múltamra – kiáltott fel gondolatban, és jelképesen egy súlyos követ vágott dühvel a Dnyeperbe.

Az utolsó levelében Szovtan hasznos tanácsokkal látta el, s a lelkére kötötte, hogy a vizsgák után látogassa meg. Károly nem tudhatta, hogy amióta ő szabadrálbon van, a mentor nem tétlenkedett, tett egyet s mást az érdekében. Egy befolyásos képviselő közbenjárása által az egyetemen már tudtak egy Csinka nevű fiatal művésről. Ezt a börtönbeli vendégjárás ja-

vára lehetett írni, ha úgy tetszik. De amikor végre ott állhatott a vizsgabizottság előtt, észre sem vette a megkülönböztetett fogadtatást. Protekció ide vagy oda, a beregszászi fiú mindent egy lapra tett fel. Az utolsó vizsgán lepergett húsz percet élet-halál kérdésnek tekintette, de teljesen magabiztos és nyugodt volt. Az eredmény: siker! Egy óra múlva már az Odesszába tartó vonaton ült, s vitte Fegyának az örömhírt.

Ez az erdőbe zárt falu, az egyszerű életmód, a halk szavú emberek olyan hatással voltak rá, akár egy szanatórium. A sikeres felvételi után úgy érezte, mintha ez a romantikus csöppnyi boldogság mindig is itt várt volna rá ezen a helyen, amelynek a létezéséről csak a magyarul beszélő Súsú tudhatott. Vajon hol van ő most? Gondolni kell rá jó szívvel, hiszen, ha olykor veszélyes utakon is, de neki köszönheti, hogy révbe ért. A célját elérte, most már csak céltudatos, tartalmas életvitelt kell folytatnia ahhoz, hogy bevallja magának azt, amit a szíve sugall, azt, amit sokan képtelenek kimondani, hogy élni jó!

Néha gondol a nőülésre is, de még tanácstalan. Van ugyan egy nő a közelében, Anna, aki mindenre hajlandó lenne miatta, s bár az ő ostromainak egyelőre még sikerül ellenállni, egyre gyengülnek a falak. A szabadidejét jórészt a festészet tölti ki. Gyakran utazik a környékbeli városokba, falvakba, embereket ismer meg, anyagot, témát gyűjt, közben tanul, tovább képezi magát. A faházikó falain gyülekeznek a festmények, tájképek és portrék egyaránt. A dnyepropetrovszki képerkereskedőnél sikere van, több kitűnő képét jó pénzért értékesítette. Ezek a sikerélmények motiválják az alkotókedvét. A Kamuskához közeli nagyobb faluban kultúrházvezetői állást ajánlanak fel neki, amit elfogad. Az eddigi zárkózott, csendes, visszafogott természete lassacskán változik. Egy rajzszakkört szervez önként a fiatalok körében. Károlyt egy jó megjelenésű, művelt fiatalembernek ismerik meg a Dnyeper mentén, aki különös módon nem ukránnak, nem is oroszoknak, hanem magyarnak vallja magát. Ez az öntudatra ébredés olykor sajgó viharokat idézett elő a lelkében. Nem is annyira a szülői háznak, inkább a gyerekkori évek színhelyének az emléke korbácsolta fel benne ezeket az érzékeny, bántó indulatokat, amelyeket a föld bármely részén hasonlóképpen élnek át az emberek. Ennek a lelki felindulásnak honvágy a neve. Hogyan kellene lerajzolni, megfesteni a honvágyat? Károly ezen sokat gondolkodott. Több verziót is elképzelt, ám egyiket sem tartotta megfelelőnek, de hitte, egyszer sikerülni fog, mert kell, hogy legyen megoldás. Bízott magában. Bízott a képzelőerejében, bízott abban, hogy egy szép napon forró csókot kap a múzsáktól, és lázban égő agysejtjeiben felvillan az intuíció.

Amikor megvásárolja első komputerét, olyan információkat szerez a világról, amelyek lázba hozzák nyughatatlan természetét. A Súsú bár hallgat, de felélednek benne a régi vágyai. Csavarogni, utazni szeretne ismét.

Új körülmény, hogy a Szovtan börtönbüntetését kis híján meghosszabbították. Az igazgató szemtelensége nem ismert határt. Már negyven százalékot ígért neki a festményekért, csak maradjon még Odesszában, s úgymond majd ő biztosít neki szállást. Fegyva alig tudta magát megfékezni, hogy bemutasson neki egy horogütést, pedig a Király valószínűleg erre utazott.

A mentor hazatéréséig még három év telik el. Akkorára már Károly is befejezi a tanulmányait. Különböző városokban több közös kiállításon vesznek részt a festményeikkel. A tanítvány már-már felnőni látszik a mestere művészetéhez. A Csinka-képeken látszanak ugyan a Szovtan-féle jellegzetességek, de nincs közös irányvonal, van különbség a két művész munkái között. Károly inkább a realizmus és az impresszionizmus határain kalandozik, míg Szovtan a szürrealista irányzat felé közeledik. A két festő teljes egyetértésben van egymással. Az interneten keresztül Károly sok mindenről informálódik, sok mindent megtud a világ művészetéről, de Munkácsyn kívül a magyar festőkről s a magyar festészetről vajmi keveset tud. Szovtant a bécsi Belvederében található Klimt-gyűjtemény érdekli nagyon. Sikerül egy kis pénzt összegyűjteniük, és Károly óhajának megfelelően először Magyarországot, majd Ausztriát tűzik ki utazásuk céljául. Ha Károly az Odesszába való utazását az élete új fejezetének nevezhette el, akkor ettől az utazástól kezdődően a létének a legújabb, legboldogabb szakasza következhetett.

Tavasza volt, friss, lobbanékony és ujjongó kedvű tavasz.

A Kijevből Budapestre tartó vonat végre beért a Keleti pályaudvarra, s pár óra múlva a két festő már szállodában volt, és rögtön a főváros térképén próbáltak eligazodni. A városnézésen kívül természetesen a Magyar Nemzeti Galéria megtekintése volt a fő céljuk. Károly eddig még kevés tárlaton fordult meg, még nem készült fel egészen a lélegzetállító benyomásokra, az elébe táruló élmények sokaságára. A művészetnek ez a megdöbbentő bizonyossága mély nyomokat tud ejteni az ámuló fiatal festők érzésvilágában. Ez a galéria először is megmutatta neki, hogy miért érdemes élni. Másodszor arra gondolt, ha a magyar festőművészet kincseit felvonultató gyűjtemény ilyen káprázatosan vonzó, vajon milyen lehet a szentpétervári Ermitázs vagy a párizsi Louvre? Ezekbe a múzeumokba is el szeretne menni, és el is fog, ha addig él is! Ebbe a gondolatba beleborzongott. Munkácsy Mihályról, a ma-

gyar festőfejedelemeiről és a művészetéről sokat olvasott, tanult és értesült az interneten. Mély tiszteletet érzett iránta, megilletődéssel, áhítattal gyönyörködött a kinagyított festményeiben. Megjegyzendő, hogy a Károly igazi énjének és tehetségének az elfojtott szikrái sokáig szunnyadoztak a fatuskó rostjai között. Az irodalommal például soha nem volt kapcsolata, könyveket ő sem oroszul, sem magyarul nem olvasott soha. Az első regény, amelyet elolvasott, éppen a Munkácsy életéről szóló, A nap szerelmese volt.

Károlyt most az 1945 után festett képek érdekelték a legjobban, úgy érezte, ezeknek a festőknek az alkotásai állnak a legközelebb az ő stílusához. Több jegyzetet készített, amelyeket majd odahaza értékelni kívánt a számítógépén. Sokáig bámulta a kitűnő magyar művészek munkáit. Barcsay Jenő, Csók István, Csontvári-Kosztka Tivadar, Derkovits Gyula, Rippl-Rónai József és mások neveit örökre az emlékezetébe véste. Két csodás festményt látott, amelyek lenyűgözték, ezek lettek a kedvencei. Az egyik Aba-Novák Vilmos Csíkszeredai vásár című munkája, a másik Ferenczy Károly Fürdőző fiúk című remekműve. A két művész aznap a késő éjszakába nyúló beszélgetésben elragadtatással tárgyalta a nap élményeit, benyomásait. Károly láthatóan büszke volt a magyarságára, melynek a tudatáig eddig a Súsúja kivételével jóformán nem táplálta senki és semmi.

A következő napon már Bécs utcáit rótták. Szovtan égett a vágtyól, hogy végre eredetiben láthassa Gustav Klimt képeit. A világhírű Klimt-gyűjtemény az osztrák főváros Belvedere nevű nyári palotájában volt kiállítva. Az impozáns palotacsoport két kastélyának egyikében, a Felső Belvederében, Klimt festményein kívül ott voltak még Schiele és Kokoschka mestermunkái, valamint a francia impresszionisták és a bécsi biedermeier képviselői is. Ami érdekességnek számított, csodák-csodája, a franciák között Károly felfedezte Monet Kert Vetheuilben-jét is. Az ominózus kép immár restaurálva ott függött a szemük előtt. Hihetetlennek tűnt, de ez a festmény pár évvel ezelőtt még a Szovtan műtermében kínálta magát hamisításra. Szovtan meg is fenyegette az ujjával: Te hoztad rám a bajt, szépséges francia!

Valóra vált tehát ismét egy álom. Károly ezeken a tárlatokon olyan élményekkel gazdagodott, amelyek hatására önkéntelenül a Borisz szavai jutottak eszébe: Rádöbbentem, hogy van Isten. Csodák voltak és lesznek, mennyei és földi csodák, csakhogy ezek ritkán és nem mindenki számára érzékelhetők. Azonkívül azt, hogy megtapasztalhassuk őket, általában ki is kell érdemelni. Például a jó kertész különösképpen megérdemli szeretett rózsái illatát, de a kertészek között kevés az olyan, aki azt az egyetlenegy rózsát is ki tudja választani a többi

közül, amely éveken át nem hervad, nem fakul, s az illata egyetlen más virág vagy parfüm illatához sem hasonlítható. Igen, van olyan rózsa, hiszen most is érzem az illatát – döbrent rá Károly hirtelen. Most még egyszer s utoljára hallatta a hangját a Károly Súsúja kedvesen, sejtelmesen: fordulj meg! A fiú érezte, hogy ez a perc valamilyen nagy meglepetést tartogat a számára. A járdán sétálva a fiú lassította a lépteit, s félve, csak a fejét fordítva hátranézett. Úr Isten! Tánya! Villant fel az agyában. Megjelent a csoda. Valóban ő volt az, a vak lány, megismerte. Persze már nem ugyanaz a kislány volt, akivel ő akkor, abban a vasúti kocsiban megismerkedett. Érett, fiatal nőként látta viszont, de ugyanolyan szenvedéllyel nézett rá, mint gyerekkorában. A válláig érő hajának az aranyszőke színe és a szemei igéző kéksége, az a régi volt. Egy kutyát tartott a pórázán, a baloldalán egy őszülő halántékú férfi haladt, s láthatóan kellemesen beszélgettek. Szovtan észrevette a Károly megtorpanását, s tudta, mit kell kérdezni.

– Tánya?

– Igen, ő az! – mondta a fiú izgatott hangon.

– Akkor mire vársz? Menj, szólítsd meg, ez a Súsúd akarata. Ugye eltaláltam?

Károly bevárta őket, amíg olyan közel kerültek hozzá a járdán, hogy a lány karja majdnem az övéhez ért, és akkor megszólalt.

– A rózsa illatos, a tapintása kellemes, az íze jó!

Tánya egy pillanatra megdermedt, s a hang irányába fordította a fejét.

– Karcsi! Ugye így hívnak? – kérdezte, s elpirult.

– Igen! neked még Karcsi vagyok, de azóta évek teltek el, így aztán a látóknak Károly lettem.

– Örülök, hogy ukrán hangokat hallok Bécsben. – szólalt meg az őt kísérő időződő férfi. – Ismeri a lányomat?

– Igen. Az az igazság, hogy eddig csak futólag találkoztam vele, de a szónak az őszinte értelmében jól ismerem őt.

– Ez sokat sejtető, érdekes válasz volt. Kicsoda ön?

– Engedje meg, hogy először a társamat mutassam be! Ő Szovtan Fegyir, én pedig Csinka Károly. Mindketten festők vagyunk a Dnyeper vidékéről. Először a magyar festéssel ismerkedtünk Budapesten, most pedig éppen a Felső Belvederéből jövünk.

– Ugye megmondtam én, hogy festő leszel! – szólalt meg a csengő hangján Tánya. – Tudtam, éreztem! Emlékszem, milyen istenien meséltél azokról a színekről. Azóta sem hallottam senkitől hasonlóképpen beszélni róluk. Örülök, hogy találkoztunk, köszönöm, hogy megszólítottál.

– Én Melnyikov Andrej vagyok, kereskedő-vállalkozó – mutatkozott be az apa. – Azért jöttünk Bécsbe, mert itt képezik a legjobb vakvezető kutyákat. Íme, ez az – mutatott a négy lábúra –, őt vettük meg, nagyon okos jószág. Szeretném, ha Tányusa minél önállóbb lenne. Melyik szállodában szálltak meg, uraim?

– A Hotel Altwienerhofban.

– Nagyszerű! Mi is ott foglaltunk szobát. Meghívom Önöket egy kis társalgásra, a nyugati szárnyon vagyunk, a 32-es szobában. Úgy estefelé hét órakor. Eljönnek?

– Örömmel! – válaszolt Károly, mielőtt Fegyva bármit szólhatott volna.

Hát ez volt a története a különös, véletlen bécsi találkozásnak. A szállodában beszélgetés közben kiderült, hogy Andrej tulajdonképpen ügyvéd, de a rendszerváltáskor jó fantáziát látott a vállalkozásban. Először Harkovban éltek, később azonban átköltöztek Szimferopolba. A felesége háztartásbeli. Egyetlen gyerekük és mindenük Tánya, aki – sajnos – gyerekkora óta vak, de a tudásszomja csodálatraméltó. Jól beszél angolul, ismeri a Braille-írást, és zongorázik. Művelt lány, erős jellem. Világtalan létére szeret utazni. „Már voltunk vele Londonban és Rómában is”, mesélte Andrej. „Most ide, Ausztriába főleg egy jól képzett vakvezető kutyát jöttünk vásárolni, de kinézünk Észak-Tirolba is egy kis alpesi levegőt szívni. Ez a lány imád élni. Más világtalan fiatalok úgy elhagyják magukat, gyámoltalanok, önállótlanok. Tánya nem ilyen. Mondhatnám tűzről pattant, és törődik a sorstársaival. Tanítja őket olvasni, segíti, bátorítja őket.”

A beszélgetés közben a lány az ösztönével érezte, hogy Károly egész idő alatt alig tudja a szemét levenni róla. Mindketten tudták, hogy sok mondanivalójuk van egymásnak.

– Őszintén örülök, hogy így az emlékezetemben maradtam, nem felejtett el sok év elmúltával sem azt a beszélgetést, szólt hozzá Tánya, amikor kissé félrevonulva kettesben voltak.

– Hogy felejtettem volna el? Soha nem felejtettem volna el, hiszen életem legszebb percei voltak azok, és nagyon reméltem, hogy a sors nem lehet hozzám annyira kegyetlen, hogy soha többé ne találkozzam veled. Egy dolog miatt voltam mindig szomorú. Azóta mindenfélét rajzoltam, festettem már, de volt egy rajzom, amely sohasem sikerült, bármennyire is szerettem volna. Ez a te arcképed volt. Most végre eljött ez a pillanat is. Légy szíves, nézz a hangom irányába.

Károly mappát vett elő, és lázas sietséggel hozzálátott a lány arcvonalainak a rajzolásához. Az első rajz nem sikerült, gyorsan eldobta. A második rajz már hasonlított a lányhoz, de még ez sem volt tökéletes. Károly kezdett ideges lenni. De hát miért éppen őt nem sikerül? – tépelődött magában. No, még egyszer. Harmadik a magyar igazság, mormolta magyarul. A harmadikat már kielégítőnek, sokkal élethűbbnek találta.

Tányát megdöbbenette, hogy Károly igazságtalanul került a börtönbe, s csalhatatlan ösztönei azt súgták neki, hogy igazat mond. Ami mégis értetetlennek, homályosnak tűnt a számára, az a magyar fiú gyerekkora volt.

Károly kétségbeesetten vette tudomásul, hogy az idő vészesen múlik. Elérkezettnek látta az időt egy vallomásra, mert nem akarta ismét elveszíteni élete ideálját. Kissé félszegen, de hozzákezdett.

– Szeretném, ha megismernéd az életemet, erre viszont egy-két órányi beszélgetés nem lenne elég. Ezentúl szeretném állandóan tartani veled a kapcsolatot. Én rád találtam, s ha rám találsz te is, akkor megismerheted a szívem titkait is.

Tánya szája szögletében egy büszke, de vidám mosoly játszadozott, s Károly csak most jött rá igazán, hogy miért is nehéz megrajzolni az ő portréját. Nemcsak a titkos fényben csillogó szeme miatt, de az ajkainak a különleges formája miatt is, amelyek szavakkal csak nagyon nehezen kifejezhető, intuitív módon tapasztalható érzéseket keltenek.

– Többet szeretnél egy barátságnál? – kérdezte a lány.

– Erre bátran válaszolok. Igen. Levezzünk! Én szabad vagyok, és szükségem van rád.

– Ez számomra felfoghatatlan. – mondta Tánya halkán. – Rendben van. Levezzünk!

Huszonöt évesen már nem voltak nagyon fiatalok. Tánya nem volt, de nem is lehetett olyan boldog, mint Károly. Ő hitte is, meg nem is, hogy egyszer párkapcsolata létesül egy férfival, s azt pedig semmiképpen sem hitte, hogy éppen egy látó ember fog beleszeretni. A vakok élete merőben más, ők óvatosak, sok mindent másképp értelmeznek, a lelkiviláguk érzékeny és könnyen sebezhető. Károly maga volt a megtestesült elégedettség. A bécsi kirándulás óta feldobott állapotban járt-kelt, eddig is udvarias volt mindenkivel, de az emberek most észrevették rajta azt a sugárzó boldogságot, amely a szerelmesek arcán tévedhetetlenül megfigyelhető. Ehhez a boldogsághoz még valami azért hiányzott.

Egy olyan lélektani kielégülés, amit ő, az elismert festő ecsettel és színekkel szokott kifejezni. A gyakori levélváltások után két hónappal Csinka festőművész összepakolta a festéshez szükséges kellékeit, és Szimferopolba utazott. A lány arcának a vázlata már a vásznon volt, csak kisebb helyreigazítások kellettek még a gyönyörű portré elkészítéséhez. Szilárd elhatározása volt, hogy ezúttal olyat fog alkotni, amelyet még soha. Tánya két napig állt neki modellet, szünetekkel, ami elég fárasztó volt, de megérte. Károly ellenállhatatlan volt és célratoró. Mindent beleadott, minden tudására, ihletére szükség volt, amíg elkészült a rendkívül megkapó női portré. A szerelmét a kutyájával együtt festette meg teljes életnagyságban, és félretéve minden izmust, magát a nőt, a klasszikus értelemben vett Évát festette meg a teljes valóságban úgy, ahogy létezik, a szeretetre méltó egyéniségével. A szemek és a száj formáit, minden idegszálát megfeszítve, küzdelmes munkával sikerült csak úgy megfesteni, hogy az minden látó ember számára élethű és csodálatosan természetes legyen. Ez a képe, a Vak hölgy kutyával, a szakemberek szerint egyszerre volt megható, örvendő, méltóságteljes és szeretetre méltó. Ezeket a kifejező vonásokat, az arc finom, apró részleteinek a varázslatos gyermeki egyszerűsége révén fedezhették fel a szemlélők. Szovtan úgy jellemezte, hogy van ezen az arcon egy Mona Lisa-féle titokzatos megnyilvánulás, kifejező erő, báj, amely valószínűleg csak egy ilyen világtalan lány arcán tud megjelenni. Voltak, akik ízléstelennek vélték a festményt, mert mégiscsak egy szegény vak lányról készült, de a szülők és a Tánya boldog mosolyának hatására másként alakultak a vélemények. Szovtan szavai mindenkit meggyőztek. A fogyatékosok esetében vétek a szájalom, ellenkezőleg, magunkhoz kell őket emelnünk, mint egyenlő jogú embertársainkat, és arra törekedni, hogy elhiggyék: egyenértékűek az egészségesekkel. A festmény egy kijevei kiállításon díjat nyert.

Furcsa, de ebben a történetben éppen a főszereplő, Tánya volt a mellőzött, az elhanyagolt személy, abban az értelemben, hogy nem tudhatta, mi zajlik körülötte. A festmény nem ad hangot, azt a kedvességet, amelyet sugall, csak látni lehet. A világtalan ember számára, akármilyen is az a remek festmény, egy semmit nem jelentő, érdes tapintású, hideg tárgy csupán. Erről a jól sikerült portréről még egy év múlva is beszéltek a szakmai berkekben, akárcsak arról a románcról, amely Csinka és a vak nő, Melnyikova Tatjana között kialakult.

Ismét tavasz lett. Az elmúlt évben Károly olyan remekműveket alkotott, amelyek állandó szereplői voltak a képkiallításoknak. Többek között büszke volt a Honvágy című képére is. A honvágyat egy Tányához hasonlító szőke,

mosolygó női alaknak festette meg, aki egy magas dombon, egy almafa mélyen lehajló ágai között áll, s a finoman lejtő szőlősorok fölött, a fehér fátyolos karjaival ölelő mozdulatot tesz az előtérben lévő város felé. Ez a képe szép sikert aratott a fővárosi közönség előtt. Ezt a sikert is Tányának köszönhette.

Nincs békésebb hang a világon egy halk, távoli harangszónál. Azon a csöndes nyári vasárnap délelőttjén, amikor a kamuskai rózsák illatukkal körüllegték a szerelmespárt, Károly elérkezettnek látta az időt, hogy a tőle megszokott szellemességgel kérdezzen valamit. Letépte a legzsengőbb piros rózsát, és ünnepélyes mozdulattal a lány kezei közé helyezte.

– Tányecska, tudod-e, hogy a rózsáknak nemcsak színük, illatuk, ízük és tapinthatóságuk van, hanem olykor hangokat is adnak? Egy szál piros rózsza szebben beszél egy embernél. Most a füledhez érintem. Hallod a hangját? Hallod a beszédét?

A lány nem válaszolt. Felemelt fővel hallgatta a szirmok zizegését, és elpirult. Károly finoman megcsókolta az arcát, és szerelmesen a fülebe súgta.

– Tánya, Mona Lisám, hozzám jössz feleségül?

A lány már várta ezt a kérdést.

– Árukl el nekem, Károly, miért éppen én kellek neked? Ha meggyőzően válaszolsz, akkor igent mondok.

– Ez egyszerű, Tánya. Nélküled elveszíteném a látásomat, s ez nem csak egy festő halálát, de az én életem végét is jelentené. Te vagy a műzszám, és egyedül csak te kárpótolhatsz a szenvedéseikért. Annak a vonatnak az ablakánál te boldogságot kívántál nekem. Hát most találtam meg!

Élhetünk a föld bármelyik részén, a szív szava nem csitul, s bár az élet szalad, a honvágy marad örökre, kiűzhetetlenül. A Csinka házaspárnak sem anyagi, sem pedig más problémát nem okozott a költözés, hiszen mindketten szerették az utazást, a változatosságot. Károlyt nemcsak a szülőföld, a megye tájai vonzották, de a magyar határ közelsége is, amely szabad utat jelentett a Nyugat felé.

Öt évig éltek Szimferopolban, majd a fiúk születése után egy hangulatos kárpátaljai városban telepedtek le. Az anyjának Károly pár szó kíséretében küldött egy fényképet a családról, de soha nem kereste fel.

2012. január 5.